No. 2035 Zaterdag 6 Januari 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCH E EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Koloniale Raad.

Wegens plaatsgebrek konden wij in ons vorig nummer niet meer het verslag opnemen van de laatste zitting door den Kol. Raad in het afgeloopen jaar gehouden.

Zaterdagavond 23 Dec. vergaderde de Koloniale Raad en het programma, dat afgewerkt zou worden, beloofde een avond, waarop nog wel wat te schermutselen viel. 't Was echter een „parturiunt montes"..... Zonder publiek, terwijl juist 7 leden aanwezig waren, werd daar nu de zoo lang hangende salarisquaestie beslist en de vrede tusschen Bestuur en Raad gesloten over de Curaçaosche Begrooting voor 1923.

Drie amendementen werden echter nog ingediend en met algemeene stemmen aangenomen. Vooreerst is na de zinsnede „onderartikel 55 wordt verlaagd met fl 60. en gebracht op fl 300." een nieuwe zinsnede ingevoegd, luidende: „onderartikel 62 wordt verhoogd met fl 4000. en gebracht op fl 78 568". Deze verhooging bedoelt aan de beide predikanten der Protestantsche Gemeente en aan de beide Rabbynen der Israelitische Gemeente een salaris-vermeerdering toe te kennen van fl 1000. en hun tractementen te brengen op fl 5500.

Het tweede amendement, door den heer Maduro ingediend, behelsde het behoud van het voorbereidend onderwijs, zoowel uit het oogpunt van algemeen belang wenschelijk als om aan den billijken wensch der ouders van schoolgaande kinderen tegemoet te komen. Uit het voorschrift van het Koninklijk Besluit van 23 Augustus 1922 om het onderwijs op de bijzondere scholen in het Hollandsch als voertaal te geven, smeedde de heer Maduro een wapen voor de waardebepaling van het voorbereidend onderricht.

Onderartikel 74 is nu verlaagd met fl 1341. in plaats van met fl 1716 en gebracht op fl 4245. in plaats van op fl 3870.

Het derde amendement liep over de extra-toelage van fl 1500, toe te kennen aan Gouvernementsgeneeskundigen, die in Nederland het artsexamen hadden behaald. Deze toelage, aldus de voorsteller, zou ontevredenheid en misnoegdheid brengen bij hen, die hun opleiding niet in Nederland hadden genoten; om deze reden wilde de Raad deze toelage niet voteeren.

Onderartikel 89 is nu door den Raad verlaagd met fl. 4500.— (toelagen voor drie geneeskundigen, die hun artsexamen in Nederland hebben behaald) en gebracht op Fl. 92.986.—

De Gemachtigde van het Bestuur verwees als antwoord op het amendement Maduro naar het door den Gouverneur in diens Nota naar aanleiding van het Eindverslag toegezegd overleg met het Departement van Koloniën, terwijl hij de aanneming van het amendement-van der Veen Zeppenfeldt ontraadde, aangezien het in de bedoeling lag van het Bestuur om door een bijzondere toelage medici, die hun opleiding in Holland hadden genoten, voor de Kolonie te behouden of te verkrijgen en hen van een eventueel plan om naar Nederlandsch-Indië te vertrekken, te doen afzien.

De verordening tot wijziging van de Gebruiksbelastingverordening 1908 werd eveneens met algemeene stemmen aangenomen, nadat de Gemachtigde nog verklaard had, dat in het begin van het volgend jaar de uitgetrokken gelden voor wegverbetering op de eerste plaats zouden worden aangewend voor herstel van de buitenwegen.

De verordeningen tot wijziging (en aanvulling) van de Overdrachtsbelasting en van de algemeene verordening I. U. en D.; 2 keuren tot wijziging van de algemeene politiekeur 1917; alsmede de verordening tot instelling van een leerlingstelsel ter bevordering van het ambachtswezen in de kolonie Curaçao; en de wijziging van de verordening van 7 October 1918, waarbij bepalingen worden vastgesteld betreffende het verleenen van vergunningen tot het gebruik van domein voor de exploitatie van motoromnibusdiensten als ondernemingen van openbaar nut op het eiland Curaçao, werden zonder slag of stoot aangenomen zonder amendeering. Het bleef voor den tijdelijken Voorzitter van den Raad maar een onafgebroken vragen zonder antwoord; de heeren luisterden lusteloos toe.

De tijd. Voorzitter gaf na de afwerking nog een overzicht van al het behandelde en dankte de leden voor hun ijver en medewerking van den laatsten tijd vooral, die heeft bewezen dat het lidmaatschap van den Raad toch geen „sine cura" is.

Bij de ingekomen stukken was een schrijven van den Heer H. Statius Muller, waarin hij mededeelde aan den Gouverneur zijn ontslag als Raadslid te hebben aangeboden. Zoowel de tijd. Voorzitter als de Gemachtigde van het Bestuur wijdden eenige woorden van erkentelijkheid aan den heengaanden collega, die een sieraad van den Raad was geweest en wiens adviezen vooral op belastinggebied door den Raad steeds op hoogen prijs werden gesteld. Ook het gemis van den heer Ch. de la Try Ellis, die het ambt van omgaanden rechter op de Bovenwinden gaat waarnemen, zal door den Raad gevoeld worden, aldus de heer Gorsira. In diens plaats als lid van de Commissie voor verzoekschriften is gekozen de heer Sutherland met 6 stemmen terwijl 1 stem op den heer Zeppenfeldt was uitgebracht.

Ten slotte geven wij een kort overzicht van de reeds aangenomen belastingswetten. De som, benoodigd voor de bekenning der verhoogde salarissen werd door het Bestuur gesteld (en door den Raad goedgekeurd) op rond fl. 360.000. De helft moest door de kolonie zelf worden opgebracht uit de vermeerdering der belastingen, ingevolge de beslissing van den Minister van Koloniën; dit bedrag nu, fl. 180.000 is reeds overschreden.

De mijnproducten, aldus is geraamd, zullen fl. 30.000 meer opleveren; uit den loodsdienst zal een verhooging vloeien van fl. 65.000 zooals de Raad aan de hand van gegevens der Inspectie der Belastingen beweert. De gedistilleerdverordening, zooals kort geleden gewijzigd, doet fl. 66.000 boven het geraamde in de koloniale kas storten; I. U. D. staat na de splitsing en voor zoover reeds aangenomen, voor fl. 32.000. De gebruiksbelasting verhoogt de inkomende gelden met Fl. 8900.—; de overdrachtsbelasting geeft een vermeerdering van Fl. 2700 zoodat alles bijeengenomen, de belastingverhooging de twee ton reeds heeft overschreden.

De fiscus zoowel als de ambtenaren kunnen over den afloop der zitting van Zaterdagavond tevreden zijn Ook de belastingbetalers?

Curaçaosche Schilderkunst.

II.

Overvloed van copie en andere oorzaken droegen de schuld, dat het **vervolgartikel van *Curaçaosche Schilderkunst*** eenige weken in de pen bleef.

Daarom herhalen wij, wat de Heer KALFF, de schrijver van *Vroegere Kunst in West-Indië* in de November-aflevering van de *West-Indische Gids* schreef, dat „West-Indië (geen) kunstenaars heeft aan te wijzen, op den grond zelve geboren, welke hun penseel wijdden aan *typen en natuurtafereelen der tropen*."

Zelfs Pastoor Frie, van wie wij in ons eerste artikel spraken, hoewel een schilder van aanleg en veel talent, maakt op de uitspraak van den Heer Kalff geen uitzondering. Want nooit heeft hij zijn penseel en palet in dienst gesteld van typen en natuurtafereelen onzer tropen.', Ook een kunstenaar, *hier in onze kolonie geboren*, valt er evenmin aan te wijzen, die eigen land en volk op het doek vereeuwigd heeft.

Wat hiervoor ruimschoots ter verontschuldiging strekt, hebben wij in ons vorig artikel voldoende belicht.

Wij gelooven niet, dat de salons onzer Curaçaosche aristocratie schilderstukken van eigen landgenooten, die typen of tafereelen van onze kolonie tot onderwerp kozen, nog verborgen houden. Hoogstens kunnen daar familieportretten, misschien door een vergeten landgenoot geschilderd, aan den wand prijken. Voor het meerendeel zullen deze wel van buitenlandsche origine zijn.

Het eenige doek van een landgenoot, dat een Curaçaosch landschap voorstelde hebben wij indertijd gezien op de Koloniale Tentoonstelling, die hier in 1904 werd gehouden. Het was een doekje van zeer bescheiden afmeting, vervaardigd door den Heer PIET KOETSVELD. Het was naar de natuur geschilderd en stelde een ietwat eentonige vlakte voor in de omgeving van het Schottegat of Zwarte Berg. Het bezat de groote verdienste

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Drie maanden lang gezwegen, ik bedoel geen woord copie gepend voor *Amigoe's* onder-de-streep.

Vraag me niet naar 't *„waarom"* van dat halstarrig zwijgen, 't zou slechts noodeloos weer pijnlijke wonden openrijten, en die lange dagen, lange avonden vooral, van alléén zijn met zijn groote smart, van zich groot houden, van zich verbijten met 'n krop in de keel, en 't water in de oogen, voor den geest terug roepen.

Hoe zoovele arme dolenden zonder geloof in 'n zalig weerzien hiernamaals, die troostelooze stonden van nameloos hartewee te boven komen, blijft me 'n raadsel; 't vaak wijlen, dicht bij 't steeds brandend rooden lampje, in pieuse mystieke stilte van Willebrord's kerkgebouw, heeft me vooral voelbaar getroost en weer opnieuw bewezen, dat de Algoede zich nooit overtreffen laat in edelmoedigheid.

***

Mijn buitenpost San Willebrordo is nu weer 'n stukje tropenschoon, 'n paradijs, 'n Eden.

Zoover 't oog reikt uit 't raam van mijn oud van school-ombouwd woonhuis op 'n bergje in 't hartje van „Buitenbosch", is alles groen, groen, en nog 's groen.

Ik herinner me, 'n jaar of wat geleden, toen de tropische regens ook zoo overdadig over onze landouwen hadden neergeklaterd, bij 't bezoek van 'n hoogstaande persoonlijkheid de volgende geanimeerde conversatie.

Bedoelde X, 'n globetrotter zooals geen, stond ná tafel pensief zuigend aan 'n after-dinner naar buiten te turen, ik was geheel geabsorbeerd in m'n koppig stakende pijp.

Zeg, Jan Paul, klonk 't toen tusschen 2 puffen, wat woon je hier toch verrukkelijk mooi! Je weet, dat ik zoo wat geheel ons toch, o, zoo klein wereldje heb doorreisd, zoowat onze geheele aardbol heb doorkruist, maar geloof me, zelden heb ik zoo'n pittoresk feeëriek uitzicht gezien, als hier bij jou.

Kijk's, die combinatie van donkeren lichtgroenende bergen en maisvelden, die schitterblinkende zoutpannen, witte landhuizen en grijs grauwe hutjes, met 't spiegelend zeevlak op rechterachtergrond, en dat alles belicht door dat fantastisch zonnetje van jullie; hé, man, wat is 't hier toch schitterend mooi!

Nou, zei ik, ofschoon me wel iet wat voelend, alsof ik zelf al die mooigheid in mekaar had gezet, nou, ik vind 't uitzicht vrijwel eentonig, maar hoogstwaarschijnlijk ben ik niet bereisd genoeg om daarover te oordeelen. Me dunkt, 'n Zuid-Amerikaansche en Europeesche kunstreis zou me 'n wereld van goed doen, gelooft u niet?

Maar daar ging hij, o reuze-strop, heelemaal niet op in.

Luister goed, Amigoelezer, ik zeg om den drommel niet, dat 't uitzicht door mijn Oostelijk raam niet mooi, niet „hé, kijk's Pa, hoe eeeenig" is, maar dit schönes Aussicht schijnt niet aan mij besteed te zijn, van daar dat ik dan ook hoogstzelden door dat wonderraam naar buiten blik, alleen bij 't getjonktonk van auto of truck, wanneer ik uit stad verwacht of visite of mail of mondkost, en dat gebeurt niet elken dag!

Blasé? Misschien.

Ik herinner me op St. Eustatius, — waar ik de beste jaren van mijn leven doorbracht, en toch voor buitenstaanders onbegrijpelijk, te vreegelukkig was als weinig stervelingen, — 't uitzicht op zee.

Op 120 voet hoogen klif stond mijn houten huisje—poffertjeskraam noemde ik 't — met ampel uitzicht op de rustloos aanrollende brekers van 't immer woelige Caraïbische pekelnat.

Gedurende de eerste maanden, zeg, 't eerste half jaar, van mijn dáárzijn, was 't mijn grootste genot van mijn open gaanderij naar dit deinend golvenspel te schouwen.

Maar later? Alleen als bij orkaanfestijn, de woest-schuimende metershooge golven 't afgebrokkeld strand als razend beukten, stond ik met zout doorpekelde facie wonderoogend urenlang te staren in die machtigen titanenstrijd van losgebroken amokmakende elementen, en ik genoot met volle teugen, en gevoelde me zoo klein, o zoo klein, 'n pigmée. te midden van dat majestueus overdonderd stormgeloei.

Ik herinner me, in mijn verlofjaartje, 'n zoele achtermiddag, op 't terras van 't Scheveningsche Kurhaus.

We sipten 'n kleintje koffie.

Zeg, Jan Paul, zou je je stoel niet 's omdraaien, kerel, je zit met je rug naar zee, klonk 't goedlachs onder heroïken snor van den speelnoot mijner jeugd.

Zee?? Blasé!

Toen fixeerde hij me lang met ze'n blauwe kijkers, en hij, die alles wist van mijn eenzame jaren op dat armzaliger St. Eustatius, nerveus langs me heen kijkend:

„Ja, beste vent, dat kan ik me indenken," en toen werd ie stil.

***

Tegen den avond, om 'n uur of 5, is Curaçao op ze'n mooist.

In welken atmosferischen druk, of lucht-en-licht speling 'm dat zit, dat weet ik heusch niet.

Ik vind, b. v. onze Rotterdamsche Maas *altijd* mooi.

Voor mij, was 'n boottocht naar Dordt of Schoonhoven, ja zelfs zoo'n simpel Heen-en Weertje steeds 'n artistiek genot.

Die wonder-wazige lucht, die jagende wolkgevaarten, dat waterzonnetje nattige lichtplekken werpend over 't rusteloos gewirwar van Rotte's grootbedrijf..... ach, uitdrukken wat ik bedoel en gevoel, kan ik toch niet. Eigenaardig, dat ik nooit 'n schilderij van Rotterdam's haven gezien heb, die me geheel voldeed en bevredigde.

Maar nu terug naar mijn stelling, dat Curaçao om ongeveer 5 uur P. M. 't beste figuur slaat, welke stelling ik wederom bewijzen zal, door 'n herinnering van jongen datum.

In 't begin van 't vorig jaar '22 heb ik met weer 'n ander hoogstaand persoon, kersversch uit Holland, voor 't eerst van mijn leven 'n rit gemaakt van Barber naar Westpunt, *via St. Cruz, Lagoen, Knip.*

Jong nog roodgekoond Hollandertje, logé op Barber's buitenpost, verzekerde ons bij 't vertrek uit Barber, dat we zouden genieten, dat we nooit van ons leven zoo iets prima gezien hadden.

Hij had die rit al tweemaal gemaakt, maar zoo iets moois, zoo iets subliem's, neen maar, daar stond je gewoon paf van, precies Zwitserland, geloof me. Wat zou hij gaarne onze cicerone zijn, maar helaas, 't ging niet.

het eigenaardig coloriet van het Curaçaosche landschap goed getroffen te hebben. Het was ook met zeer veel zorg afgewerkt. Toch maakte het geen indruk. Het miste een punt, waarom heen zich alles groepeerde, en waarop het oog aangenaam bleef rustten. Het vond geen kooper en het werd opgeborgen en vergeten.

Wij willen niet beweren, dat er geen andere schilderstukken bestaan met Curaçaosche typen of landschappen. Wij kennen ze niet. Zeker is het, dat niemand hier ooit als landschapschilder naam gemaakt heeft. Een talent als dat van den teekenaar BENOIT, die de weelderige tropennatuur met evenveel juistheid weergaf als het karakteristieke van de volkstypen van Suriname, is nooit onder ons opgestaan.

***

De bewering van Dr. HERMAN T. C. TEN KATE, in zijn studie over de schilder-teekenaars van Oost en West-Indië, heeft veel wijdere strekking: *„Eigenlijke schilders, die olieverf-„schilderijen vervaardigen, ken ik „niet voor Nederl. West-Indie."*

Hiertegen valt meer in te brengen. Die uitspraak moge waar geweest zijn in de dagen, toen Dr. ten Kate die woorden neerschreef. Tegenwoordig heeft ze *in dien algemeenen zin* geen waarde meer.

Wij wagen het niet de tegenwoordige Curaçaosche kunstproducten den graadmeter ter bepaling hunner werkelijke verdiensten aan te leggen, doch men kan zeer goed zich boven het niveau van kladschilder opgewerkt hebben, zonder nochtans gelijk Rembrandt of Rafaël de eer te genieten als een groot-meester van het penseel gevierd te worden.

Weinigen of geen onzer schilders beschouwen de kunst als roeping, noch worden geïnspireerd door de eigen omgeving of brengen iets oorspronkelijks op het doek.

De meesten beoefenen de kunst als tijdpasseering of liefhebberij. Ook onder de koopers in onze kolonie is het kunstgevoel nog weinig ontwikkeld, zoodat onze schilders voor het meerendeel gedwongen worden hun kracht te zoeken in decoratiewerk. Sommigen zooals b.v. de Heer Vinck heeft als tooneeldecorateur werk geleverd, dat 'n prachtig effect maakt en men hier op Curaçao niet verwachten zou. Frater Augustinus in het St. Thomas-College en Soeur Philomena in het St Martinus-Gesticht, die beiden meer in miniatuurschildering en penteekening uitmunten, hebben een groep van leerlingen rondom zich vereenigd en behalve hun techniek en de vaardigheid van het schilderen ook hun kunstgevoel ontwikkeld.

Onlangs zagen wij een 20 tal paneeltjes van den Heer Cornelis Alvarez.

Enkele dezer stukken, eenvoudig geïnspireerd door een illustratie of prentbriefkaart, treffen door de mooie tinten en de natuurgetrouwheid van het onderwerp. Dit werkt het meest bewondering en getuigt voor den aanleg van dezen jongenman, als men weet dat hij zijn eigen leermeester is geweest en doet het te meer bejammeren, dat het hem niet gegeven is zijn onmiskenbaar talent nog hooger te ontwikkelen aan een kunstacademie onder leiding van bekwame kunstenaars.

Wij hadden het artikel van den Heer S. KALFF in de *West-Indische Gids* juist gelezen, toen wij eenige weken geleden de vriendelijke uitnoodiging ontvingen van den Heer JOHN DE POOL om een kleine tentoonstelling, door hem gearrangeerd van 36 schilderijen, het werk van zijn penseel, te komen bezichtigen.

De Heer JOHN DE POOL is Curaçaënaar van geboorte, doch heeft den grootsten tijd van zijn leven buiten 's lands, voornamelijk in Panamá doorgebracht. De Heer DE POOL bezit een zeldzaam veelzijdig talent. Hij is een bekwaam boetseerder en beeldhouwer en schilder tevens. Als modelleur kennen wij zijn fraaie buste van den Admiraal LOUIS BRION, die binnenkort in brons het Brion-plein aan den Waterkant zal sieren.

Wij wisten niet dat de Heer DE POOL ook de schilderkunst beoefende.

En nu kregen wij daar op eens 36 schilderstukken tegelijk van hem te bewonderen. Gelegenheid te over om den Heer de Pool dus ook als schilder te kunnen beoordeelen.

De omgeving, waar de Heer John de Pool zijn doeken exposeerde, werkte helaas allerminst mede om ze op zijn voordeeligst te laten uitkomen.

Ook de afmetingen en omlijsting der stukken benadeelden den totalen indruk. Elk doek is van gelijke afmeting, niet grooter dan 25 à 30 c.M. en in een uniform goedkoop gouden lijstje gezet. Zoo hingen ze allen op een rijtje naast elkander. Er was nauwelijks gelegenheid elk afzonderlijk in de juiste belichting te bezien. Uit artistiek oogpunt was deze tentoonstelling als zoodanig een jammerlijke mislukking. Trouwens dat was ook de opzet niet. Doch dit alles toch heeft aan de beoordeeling der doeken veel schade toegebracht.

Onder deze stukken waren er maar drie of vier, die gezichten op Carthagena, Colón en Carácas voorstelden, van Curaçao geen enkele. De meeste gaven bloemen of vruchten, soms met smaak tot een stilleven gearrangeerd, te zien. Dit genre vonden wij verreweg het best geslaagd. Ook enkele studiekoppen van kinderen waren niet zonder verdienste. Enkele zeetafereelen, hier en daar wel met een mooie rimpeling in het watervlak en een eigenaardige belichting, gaven ons toch het idée, dat voor dezen kunstenaar van onzen grooten zeeschilder MESDAG nog heel wat zou te leeren zijn.

INGEZONDEN.

Mr. de Redacteur,

Met interesse gelezen, artikel in *Amigoe* van Zaterdag ll. over *„Ideale(??) Onderwijswetgeving."*

Wat niet zeggen wil, dat ik 't met den schrijver heelemaal eens ben. Met strekking van 't artikel, *soit*, maar *niet* met bewering, dat 't den inspecteur er om te doen is, zooveel mogelijk de kinderen van het Bijzonder Onderwijs af te houden.

Daar geloof ik niets van. In ieder geval gaat 't niet aan, zoo iets maar zonder bewijs neer te pennen.

En nu wat anders.

Weet U, waar mijns inziens, de groote fout schuilt bij 't in mekaar zetten van die soms op 't kantje af draconische wetten en wetjes en besluitjes ten opzichte van het *Bijzonder* Onderwijs?

Dat de Inspecteur van het *Bijzonder* Onderwijs er niet in gekend en gehoord wordt.

Beide Inspecteurs willen, 't spreekt van zelf, 't onderwijs zoo praktisch en degelijk mogelijk maken, en immer meer en meer op hooger peil voeren.

Wat is er nu toch in Godsnaam op tegen, dat bij 't noodzakelijk uitvaardigen van nieuwe besluiten, beide Inspecteurs eerst 'n vriendelijk zakelijk colloquium houden, openhartig elkaar hun opinie mededeelen, de zaak flink bestudeeren, van alle kanten bekijken, en dan voor den dag komen met de formuleering van 't nieuw wetsbesluit.

Dan krijg je iets goeds, iets rechtvaardigs.

Komen hun meeningen in botsing, is van transigeeren absoluut geen sprake, wel dan er is altijd nog de Gouverneur om bemiddelend op te treden, en 'n eindoordeel uit te spreken, over wat hij goed en billijk acht.

't Heeft toch eigenlijk geen pas, dat 't Bijz. Ond. nà bijna 'n eeuw lang de grootste diensten aan de kolonie bewezen te hebben, nà 't moederland honderden tonnen gouds te hebben uitgespaard, nog steeds behandeld wordt als 'n achterlijk, onnodig stiefkindje.

Als 't er op aan komt, wie 't meest belang, wie 't meeste hart heeft, wie de zwaarste offers gebracht heeft voor goed onderwijs hier in de Kolonie, dan kan de Kath. Missie een staat van dienst overleggen, die gezien mag worden.

We hebben dus toch heusch ook wel 'n beetje recht van spreken, minstens om gehoord te kunnen worden, om 'n adviseerende stem te kunnen uitbrengen, daar waar vaak de hoogste belangen, ook voor de godsdienstige opvoeding onzer jeugd, op 't spel staat.

Dank U, Mr. de Redacteur.

p. fr. Jan Paul Delgeur, O. P.
Pastoor.

San Willibrordo, 2 Januari 1923.

Berichten uit de Kolonie.

Oud- en Nieuwjaar.

Oudejaarsavond en Nieuwjaarsdag zijn dezen keer betrekkelijk kalm en zonder ongelukken afgeloopen. Op het Brionplein hadden zich tegen het middennachtelijk uur duizenden menschen verzameld. Het scheen of er nog nooit zooveel menschen bijeen waren als dezen keer Zij stonden letterlijk opeen gehoopt en tegen elkander gedrukt in afwachting van de traditioneele vuurpijl, die het sein gaf van de scheiding van het oude en het nieuwe jaar. Toch niet allen verkeerden in luidruchtige stemming. Want toen het schot viel, wierpen allen die in stil devote stemming in wijden kring voor het huis van den Apost. Vicaris bijeengegroept stonden, zich op de knieën, om den bisschoppelijken zegen te ontvangen. Het was een aangrijpend oogenblik die groote menigte te zien, die zich niet bekommerend om het gejoel en geraas rondom, wier eerste zorg was het nieuwe jaar te openen, onder den zegen des Hemels en die daarna in rustige klamte zich huiswaarts spoedde. In weinige minuten lag het groote plein weer als uitgestorven.

Het is te betreuren, dat er dit jaar zooveel geld aan vuurwerk verkwist is.

Naar wij vernemen, was dit vuurwerk van Duitsche afkomst. Het kenmerkte zich door geweldige knallen, het leek soms wel of er een dynamietpatroon of een kanonschot werd afgestoken.

40 Jaren.

Met dit nummer opent de AMIGOE DI CURAÇAO zijn 40sten jaargang.

Onze buitenwegen.

Wij hebben ons de vorige keer een uitstapje per auto veroorloofd naar de Beneden districten, maar zoo erbarmlijk hadden wij ons de wegen toch niet kunnen voorstellen. Er zijn punten waar het in den avond zeker levensgevaarlijk is te passeeren en waar zelfs over dag voor een chauffeur heel wat stuurmanskunst vereischt wordt om over heen te laveeren. Drie vier diepe karsporen, alsof er een stoomploeg doorheen geboord was, komen op tal van plaatsen voor. Wij kunnen ons voorstellen, dat wie met zijn karretje in die kuilen terecht komt, uren werk heeft om weer op den beganen grond te komen.

Gebroken karren langs den weg duiden aan, welk een leed daar geleden is.

Waar wij nog het meest over verwonderd stonden, was wel, dat de wegen in dienzelfden toestand blijven, terwijl ze met betrekkelijk geringe kosten, zoo gemakkelijk in goeden staat zijn te brengen. Nu de omgewoelde grond nog niet verhard is, kan men door de diepste kuilen der karsporen met wat steenen op te vullen en er dan de stoomwals over heen te jagen, den weg weer tot een effen vlak maken, waarna men tot later kan uitstellen om de slechtere stukken door een meer degelijke reparatiekuur nog meer bij te werken.

In een week tijds kan de stoomwals alles van aanzien veranderen, en een uitstapje naar buiten weer tot een genot maken, terwijl het nu een waaghalzerij en een angstige marteling is.

Examens.

Bij het eindexamen der 9de klasse van de Wilhelminaschool werd door 2 leerlingen, de jongedames Sarita L. Maduro en Gladys Capriles het getuigschrift verworven, de hoogste klasse met vrucht te hebben doorloopen.

— Het eindexamen van de hoogste klasse der Hendrikschool werd afgelegd door 6 leerlingen. Vier hunner Frank Chumaceiro, Jan Hellmund, Hugo Muskus en Luis Sully verwierven het getuigschrift, dat zij de negende klasse met vrucht doorloopen hebben

— Woensdag 27 en Donderdag 28 December werd in de Hendrikschool het eindexamen van den leergang voor *Zeevaartkunde* afgenomen door een commissie, bestaande uit de heeren D. H. Klaasen en J. F. Menage, onderscheidenlijk gezagvoerder en eerste stuurman van het S.S. Brion, en den Inspecteur van het Onderwijs. Van de 9 deelnemers verwierven een diploma: Frederik J. C. Beaujon, Jozef M. J. Brantjes, Jesus Maria Broos, Miguel E. Chatlein, Charles B. Debrot Martijn, Jacobo Reinardus en Herman C. Zimmerman.

— Maandag 18, Donderdag 21 en Woensdag 27, heeft het eindexamen van den leergang voor *Handelsonderwijs* op Curaçao voor de vakken Engelsche, Spaansche en Nederlandsche Handelscorrespondentie plaats gehad, waaraan deelgenomen werd onderscheidenlijk door 8, 6 en 5 leerlingen. De Commissie van Toezicht kon aan de volgende leerlingen getuigschriften uitreiken:

a. voor *Engelsche* Handelscorrespondentie: J. W. S. Beaujon, M. E. Dovale, C. L. Helmeyer, R. W. Muskus, C. van Werkhoven, en G. A. Winkel;

b. voor *Spaansche* Handelscorrespondentie: J. W. S. Beaujon, M. E. Dovale, E. F. Elenburg, C. L. Helmeyer, R. W. Muskus, en G. A. Winkel;

c. voor *Nederlandsche* Handelscorrespondentie: J. W. S. Beaujon, E. F. Elenburg en P. B. Gorsira.

Het eindexamen voor Boekhouden en Handelsrekenen zal na Nieuwjaar worden afgenomen.

Inspectiereis.

Naar wij vernemen zal de Gouverneur der Kolonie de volgende maand een inspectiereis ondernemen naar de Bovenwindsche Eilanden.

Toen tiktakten we 's morgens 10 uur de Barbersche poort uit, en na veel up and downs, wielden we eindelijk bijna tot de as in de modder, door't dicht belommerd hofje van St. Cruz.

Toen stokte 't gesprek en zwegen we, om meer intens van 't natuurschoon te kunnen genieten.

En 't was mooi, eens zelfs ontlokte 't mijn reisgenoot 'n kreet van bewondering, toen bij 'n scherpen draai van den weg, opeens de azure zee kwam gluren over 'n statig wuivend cocosbosch, maar daar bleef 't bij. De in 't groen kiekeboe spelende hutjes bij Lagoen, 't zwaar beboschte dal bij plantage Knip, de somber-majestueuse Christoffel, 't was allemaal mooi, ja zeker, maar 't sloeg niet in, 't pakte niet, 't liet je koud, ondanks de ver over de 100° laaiende zonnebrand. In mijn eentje tufte ik terug, via Savonet, naar Barber. Jong nog roodgekoond Hollandertje stond me al op te wachten.

Vele groeten hoor, hè, ik ben er stijf van.

Dankie! Was 't nou niet prachtig?

Ja, zeker, heel aardig.

Heel aardig.

Heel aardig?? Je schijnt er niet erg enthousiast over te zijn.

Enthousiast? Nu ja, 't was erg mooi.

En wat zei.... enfin, je reisgezel er van?

O, die vond 't ook heel aardig.

Ah zoo, heel aardig?!? Mijn onverstoorbaar flegma bleek 'n ijskoude douche te zijn op ze'n geestdriftige bewondering voor dat stukje Curaçaosch natuurschoon, en dat wilde ik toch niet, daar is ie 'n te goeie beste kerel voor. En toen dauwde 't ineens op mij neer, dat wondere verschil van aspect op onze tropennatuur, bij ochtend en namiddag belichting.

Zeg 'r 's, ouwe jongen, wanneer heb je die 2 reizen door dat wonderlandje van jou gemaakt, ook 's morgens?

Wel neen, tegen den avond om 'n uur of 5.

Toen snapte ik 't. Wij zouden waarschijnlijk evenzeer enthousiast geweest zijn, als we in plaats van 's morgens, 's middags de tocht aanvaard hadden. Toch moest me nog 'n vraag van 't hart aan 't jong nog roodgekoond Hollandertje, die nu ons ietwat manken aan uitbundige bewondering, heel begrijpelijk vond.

Zeg, hoe lang, ben je indertijd in Zwitserland geweest?

In Zwitserland geweest? Ik? nooit van mijn leven.

O!?!!?!

* * *

't Zou al heel raar moeten loopen, als we dit jaar geen prachtoogst binnen halen.

Verleden jaar zijn zoowat alle maïsstokken gebruikt, voor hoogst noodzakelijke reparatie van tallooze lekkende poreuse hutdaken. Voor jaren zijn die stulpjes weer waterproof.

Als nu Curaçao weer aan 't vervallen, aan 't verterracot'ren gaat, en de beestenboel zich noode spenen moet van 't gulzig savoureeren van sappige grassprieten, dan rekt al wat 4 pooten heeft in de gras-eet-lijn zich 't veeg bestaan, door te zabbelen aan 't verfrommelde blad van den maïsstok. Beesten, die tusschen hun gele tanden ook den stengel vermalen, zijn uitzondering, die vallen, 'n beetje onparlementair uitgedrukt, onder 't kaliber van nooit te verzadigen vreetzakken.

Dus, concludeer ik, is de afgeknabbelde maïsstok van nul en gener waarde. Logisch, hè?

En toch is die conclusie, mis, foutief tot in haar laatste instantie, want ik lees in 'n Maasbode van 'n half jaar geleden:

„Prof. Istvanffy, van de Universiteit „van Boedapest, heeft in de Hon„gaarsche Academie van Wetenschap„pen een voordracht gehouden over 'n „door hem gedane uitvinding, die 't „mogelijk maakt uit stengels van maïs, „40 pct. voor de papierfabricage ge„schikte cellulose, 40 pct. voor voe„ding geschikte siroop, en 5 pct. kunst„mest te halen."

Wat 'n openbaring! Wie had dat ooit bevroed, dat in zoo'n langen pierlala van 'n maistok, cellulose, en siroop en mest zou zitten.

Nu is 't nog slechts de kwestie, dat heterogeen trio er uit te halen. Dat die Prof. met dien verschrikkelijken naam, dàt er niet bij gepend heeft, vergeef ik 'm nooit. Ik heb 'r al 's overgepeinsd, met 'n dikken rimpel onder mijn so-easy-brug, maar ik zie er heelemaal heen gat in.

Of ik nu den moed opgeef? Dat nooit!

Ik ken iemand in Otrabanda, die zoowat van alles op de hoogte is, en dit gecauseur vast en zeker onder de oogen komt. Bij mijn e. v. bezoek aan stad, stap ik zijn studiecel, één boek al boek binnen, en dan.... hello! ik kom je 's interviewen. Zeg me 's gauw: Hoe haal je cellulose en stroop en mest uit 'n maisstok?

Hè?!?! Wat?!?!

Neen, geen hé! geen wat! Hoe haal je cellulose etc?

En dan komt er onwrikbaar zeker: wacht 's even, 'n peizende blik naar ze'n pas geverfd plafond, drukkende verticalen wijsvinger op rechterneusvleugel, en opeens 'n o, ja! En ie staat al te grijpen in ze 'n boekenschat, hier 'n greep daar 'n greep, en dan nà wat driftig geblader, lanceert ie langs ze 'n in mondhoek bengelenden sigaar: Luister, Jan Paul: Cellulose? Kijk hier, dat gaat zoo, en siroop, kijk hier pagina zooveel, heel eenvoudig, en mest, nou dat is heelemaal simple comme bonjour, dat kan je zelfs ruiken.

Dat deez' uitvinding van pienteren Hongaar 'n zegen kan blijken voor ons arm Curaçao, onnoodig daar verder over uit te weiden, want honderdduizende in ons oog nu waardelooze maisstokken zullen over eenige maanden weer liggen te verrotten, welkome haard voor even zooveel millioen baccillen en microben.

Mocht mijn sympathieke vraagbaak 't juiste proces van die chemische of machinale uithalerij niet in alle finesses uitdokteren, dan verwacht ik vast en zeker, dat ons actief gouvernement 'n officieel schrijven tiept aan dien Herr Istvanffy, om te weten te komen, of 't mogelijk is, hier op dit gebied 'n levensvatbare industrie in 't leven te roepen.

En zou dàt niet gelukken, wel, laat dan *Huisvlijt*, die verschoppelingen als *de* genoemmeerde typische Curaçaosche wandelstokken in den handel brengen, 'n blinkend taatsje aan den eenen, 'n gedraaide knop aan den anderen kant, en bij bezoek van oorlogschepen, pleiziertjachten en op souvenirs beluste transito-reizigers, vliegen ze weg tegen 'n reuze prijs. Let er 's op, of 't niet waar is.

't Gevaar, dat later bij 'n kuier in 'n zware regenbui zoo'n wandelstok plots aan 't uitbotten gaat, kom, wat zou dat, dat geeft er zelfs 'n cachet aan.

En nu schei ik er uit.

Aan al mijn lezers van harte 'n Zalig Nieuwjaar.

Jan Paul.

San Willebrordo.
Nieuwjaarsdag 1923.

Mgr. Gijlswijk.

Berichten uit Rome ontvangen melden, dat den 8 December de consacratie van Mgr. Gijlswijk in de Dominikanerkerk Santa Maria *Sopra Minerva* heeft plaats gehad. De consacratie geschiedde door Kardenaal van Rossum met assistentie van Mgr. Smets, pas benoemd tot Apostolisch Delegaat van Perzië en Mgr. P. Fumasoni-Biondi, secretaris van de Propaganda.

Onder degenen, die bij deze roerende plechtigheid tegenwoordig waren, behoorden ook de 81 jarige vader, de broeder nl. Prior Gijlswijk van het klooster te Zwolle, een zuster en zwager van Mgr. Gijlswijk. Pastoor Saris met verlof in Holland was mede aanwezig en vertegenwoordigde de missie van Curaçao.

Mgr. Gijlswijk heeft den titel van Aartsbisschop van Euchaita ontvangen en is Apostolisch Delegaat over *acht* Apostolische Vicariaten in Zuid-Afrika.

Mgr. Gijlswijk is de 25ste Nederlander, versierd met de bisschoppelijke waardigheid, die belast wordt met de zorg over een missiegebied.

De volgende week geven wij uitvoerige bijzonderheden over deze bisschopswijding.

De Weldadigheidsbazar.

Deze bazar, ten bate van de ziekenhuizen van Bonaire en Aruba is een groot succès geweest. Alle drie de dagen was deze bazar druk bezocht en werd gewedijverd om voor een hooger bod in te schrijven op de kunstvoorwerpen met zooveel smaak uitgesteld. Ook bij de tentjes was het een aanhoudend beweeg van kooplustigen en de gedienstige jonge dames hadden geen moment rust om een ieder ter wille te zijn.

Zelfs Mevrouw BRANTJES-SCHRETLEN met haar kinderen namen met dezelfde beminnelijke eenvoud als de andere dames haar plaats in bij heur resp. tentje tot verkoop der voorwerpen.

De kinderavond op Vrijdag was een waar festijn voor de jeugd, die op allerlei snuisterijen en lekkers onthaald werd en aangenaam beziggehouden door een voorstelling van de tooverlantaarn.

Groote verrassing, niet het minste voor Mevrouw en kinderen, toen plotseling ook het portret van Gouverneur BRANTJES op het doek verscheen en uitbundig werd toegejuicht.

Elken avond heerschte er een gezellige drukte, bij geneeder was de voldoening op het gelaat te lezen.

Den laatsten avond Zaterdag was de drukte nog grooter, wekte de wedijver om het een of ander gewenscht voorwerp voor het hoogste bod in bezit te krijgen, steeds animeerend en dikwijls spannend.

Een mooie afwisseling bracht nog het Leven van de H. Elisabeth, Koningsdochter van Hongarije en Landgravin van Thüringen, het klassieke model van de christelijke liefdadigheid in prachtgekleurde tafereelen op het doek getooverd, en een welverdiend applaus inoogste.

De Curaçaosche liefdadigheid heeft zich weer schitterend geuit. Allen zoowel het Comité als de inzenders en bezoekers hebben om het ijverigst medegewerkt, om deze Bazar zulk een schitterend succes te bezorgen en waarvoor allen oprechten dank verdienen.

Een bijzonder compliment komt zonder twijfel toe aan Mejuffrouw ANA PAULA HENRIQUEZ met haar staf van jonge dames, die zich de zorgen en vermoeiende dagen van voorbereiding en de gestadige nerveuze inspanning dezer drie avonden blijmoedig getroost hebben en ware engelen, in dienst der liefdadigheid, geweest zijn om heul en verkwikking te brengen aan de lijdensponde van de armen zieken op Bonaire en Aruba.

Alg. Nederl. Verbond.

Vorige week Vrijdag 29 Dec. hield de Groep *Antillen* van het A. N. V. haar algemeene vergadering, door de Statuten in December voor de verkiezing van bestuursleden vastgesteld. Niettegenstaande er voldoende publiciteit aan gegeven was, waren niet meer dan 10 à 12 leden present.

De Voorzitter, Dné EYBERS, de vergadering opend, stelde de vraag of zoo weinig leden zich wel gerechtigd mogen rekenen een nieuw bestuur te kiezen, terwijl het A. N. V. hier toch ruim 200 leden telt. En zou van den anderen kant uit deze geringe belangstelling misschien niet de conclusie moeten getrokken worden, dat de tijd is aangebroken het *Verbond* eenvoudig maar op te doeken. — Majoor van Roggen werkte datzelfde idée nog wat uitvoeriger uit. Hoewel persoonlijk het A. N. V. sympathiek gezind bleken de omstandigheden voldoende aanwijzing, dat het V. hier niet meer gewild is en dus geen reden van bestaan meer heeft.

Pater EUWENS meende, dat uit de weinige, leden, hier op de vergadering aanwezig, men nog niet besluiten mag, dat men *tegen* het *Verbond* is. Was dit het geval, dan zou de leden in massa ontslag nemen, wat toch feitelijk niet gebeurt. Een slecht bezochte vergadering is 'n algemeen verschijnsel op Curaçao. Gewoonlijk is er op een 1ste verg. geen *quorum*.

De meeste leden komen eerst op de 2de verg. opzetten, er op rekenend dat de eerste wegens slechte opkomst der leden toch niet doorgaat. Bovendien zonder op vroeger genomen besluiten te willen reageeren, is het toch zeker, dat wanneer een nieuw Bestuur zou moeten gekozen worden volgens de oude wijze van verkiezing, dus niet op de verg., — maar door middel van briefjes per post of persoonlijk in de daartoe bestemde stembussen geworpen, dat zeker veel meer leden aan die stemming zouden deelnemen. Dit gevoelen werd ook door andere leden beaamd.

Bovendien worden de feestvergaderingen altijd even druk bezocht, ook zonder dat er bal volgt, b.v. wanneer een bekende spreker optreedt.

Luitenant VOORTHUYZEN maakte de zeer juiste opmerking, dat indien de weinige leden niet gerechtigd zijn om dezen avond een nieuw Bestuur te kiezen, zij nog veel minder recht hebben het zaakje te liquideeren. Daar wordt toch heel wat meer voor vereischt.' (Zie de Statuten).

Daarom werd besloten binnen een maand een nieuwe Alg. Verg. uit te schrijven en het Bestuur vraagt de leden dien avond op die nieuwe verg. *allen zonder uitzondering* present te zijn om van hun belangstelling voor het A. N. V. blijk te geven. Het gaat toch niet aan, in dichte drommen steeds de *feest*vergadering bij te wonen, en de gewone vergaderingen, die voor het intensief werken van het Verbond van veel grooter belang zijn, over te slaan.

Wat de candidaten betreft, zal een nieuwe lijst worden samengesteld, waarop alleen personen zullen voorkomen, die werkelijk bereid zijn bij een eventueele keuze een plaats in het Bestuur te aanvaarden.

Bij de rondvraag vroeg de Heer SEYKENS of het Bestuur ook niet zijn adhaesie kon betuigen aan het adres dat thans circuleerde voor het behoud van het voorbereidend onderwijs op de Openb. School. De opmerking werd gemaakt dat bij amendement van den Heer Maduro de week te voren dit voorbereidend onderwijs door den Kol. Raad was aangenomen en weer op de begrooting gebracht.

Het Bestuur verklaarde zich bereid dat adres te ondersteunen. De nieuwe kalenders van het A. N. V. Verbond waren ter inzage der leden op de bestuurstafel aanwezig en vonden algemeen bewondering.

Nog werd een brief van den Gouverneur BRANTJES aan het Hoofdbestuur, gedateerd uit het begin van Augustus, besproken.

Over de viering van het Jubilé van 't 25 jarig bestaan van het A. N. V. hoezeer ook van groot belang, kon op zoo'n slecht bezochte vergadering moeilijk een definitieve beslissing genomen worden. Dit punt werd daarom tot de volgende verg. uitgesteld.

De Cur. Petroleum Mij.

Sind de vorige week doen allerlei geruchten de ronde omtrent een mogelijke verplaatsing van de *Cur. Petrol. Mij.* van de *Isla* naar Venezuela. De grond voor deze geruchten zou een telegram zijn door den Directeur den Heer Bierman ontvangen van de Hoofddirectie in Holland, met de vraag binnen welken tijd de geheele installatie der raffinaderij op *Asiënto* zou kunnen gedemonteerd en naar Venezuela worden overgebracht. Wij kennen het antwoord niet. Doch de vraag alleen reeds heeft al tot heel wat onrust en gissingen op Curaçao aanleiding gegeven. **Onwillekeurig zou men geneigd zijn eenig** verband te zien tusschen deze plannen en de verhooging der loodsdienstgelden, die onlangs door den K. R. gevoteerd werd. Doch zij schijnt geheel ergens anders te zoeken.

Het is zeker dat de *Cur. Petr. Mij.* er naar streeft de productiekosten van haar bedrijf, die buitengewoon hoog zijn, aanzienlijk te verminderen. Die hooge kosten spruiten voort uit het transport door de vloot van lichters en tankschepen van San Lorenzo (Maracaibo) naar onze haven tot aanvoer van de ruwe olie. Zelfs door de aanleg van een pijpleiding naar een punt buiten de golf van Maracaibo, zouden wel grootere tankschepen kunnen gebruikt worden en dus grootere hoeveelheden ruwolie ineens kunnen overgebracht en dus ook het aantal der reizen en de afstand van het vervoer aanmerkelijk gereduceerd, doch dit transport zelf toch nooit geheel kunnen uitgeschakeld worden, zelfs in het haast ondenkbare geval dat die pijpleiding tot aan Coro werd doorgetrokken.

* * *

Van den anderen kant neemt de productie der Venezolaansche petroleumbronnen onder beheer der *Caribbean Petroleum Cy.* dagelijks toe.

Zoo werd den 14 December ll. in het dorp *La Rosa* (Cabimas, district Bolivar) een nieuwe bron aangeboord, **waaruit met ontzaggelijk geweld de petroleum tot 1500 voet opspoot. Haar dagelijksche productie wordt op 50.000** vaten geschat. Bij het eerste bericht werd door de Mij. op haar terrein *Mene Grande*, binnen weinige uren een stoomketel, twee stoompompen, en groote hoeveelheden buizen van groote doorsnede in gereedheid gebracht en een leger van 600 werklieden gemobiliseerd om terstond de eerst noodige werkzaamheden te verrichten.

Een vloed van petroleum heeft de heele streek van *La Rosa* doen onderloopen en de olie stroomt in de golf van Maracaibo in zulk een overdaad, dat den 20 December de petroleum reeds de grens van *La Rancheria* en *Los Haticos* dicht bij de stad Maracaibo bereikt had.

Deze nieuwe bron vertegenwoordigt dus voor de *Caribbean Petr. Cy.* een reuzenfortuin, doch doet de bezorgheid, hoe deze bron voorloopig te stoppen en voor later deze reuzenvoorraad te kunnen verwerken en raffineeren, nog in evenredigheid toenemen. Blijft de raffinaderij op Curaçao gevestigd, dan moet de transportvloot voor de ruw-olie-aanvoer nog enorm uitgebreid worden en zullen dus deze aanzienlijke transportkosten op het bedrijf blijven drukken en nog toenemen.

Voor de oplossing van deze kapitale moeilijkheid ziet zich de *Koninklijke* **thans geplaatst**, en de vraag, aan de Heer Bierman telegrafisch gericht, beweegt zich in diezelfde lijn om de noodige gegevens te verkrijgen die moeilijkheid tot een bevredigende oplossing te brengen.

Ontvangen.

Van den Heer Eduard E. Jansen alhier een muurkalender als reclame voor *La afamada Fábrica de Cigarillos Virginia, Virginia extra, y As de oro.*

A. N. V. Kalender.

Deze week ontvingen wij de nieuwe Kalender voor 1923 van het *Alg. Nederl. Verbond*. Deze kalender maakt een voornamen indruk. Elke week een kunstdrukplaat met een mooi plekje van steden- of natuurschoon uit Holland, sommigen zelfs in kleurendruk, die men zóó in een lijstje zou willen zetten, zoo mooi zijn ze. Deze kalender vormt een sieraad op kantoor of in salon. Tegen fl. 2 zijn te verkrijgen bij de bestuursleden de Heeren J. H. PERRET GENTIL en Ds. G. J. EIJBERS.

Voetbal.

Daar de C. V. C. de daling van het spelpeil met hart en ziel tracht te verhinderen, wil ik een paar opmerkingen maken, omtrent het voorhoedespel, dat tegenwoordig niet erg voorruit gaat, ja veeleer het tegendeel. **De meeste spelers in de voorhoede sukkelen te veel met de bal.**

Voor de spelers in de voorhoede is het van groot belang, dat ze zoowel met den rechter als met den linkervoet een behoorlijk schot kunnen lossen. Voor de wingspelers is dit niet zoozeer noodzakelijk, ofschoon het links en rechts trappen zeer voordeelig is, hetgeen vooral bij het spel van *Broekman, Lourens* en *Jourdain* heel goed uitkomt.

Waar vooral de binnenspelers zelden in de gelegenheid zijn, den bal alvorens een schot gelost wordt, even stil te leggen, zullen ze een in beweging zijnde bal steeds meteen trachten in te schieten en zoodoende de *keeper* verrassen. Het spel der beide vleugelspelers vereischt naast voldoende vlugheid ook de noodige tactiek om den bal naar binnen te verplaatsen.

Hoewel het te lang bij zich houden van den bal steeds moet worden veroordeeld, mogen de buitenspelers het toegespeelde leder toch nooit te vlug weer afgeven, maar moeten steeds trachten de verdedigers der tegenpartij tot zich te trekken, waardoor men in het midden den bal beter vrij krijgt.

Hoofdzaak is dus voor de vleugelspelers op het juiste moment af te geven en steeds voor het doel te plaatsen. Het passeeren van den bal tusschen de binnen en buitenspelers en ook het combineeren der binnenspelers onderling moet zooveel mogelijk langs den grond plaats vinden Men moet niet uit het oog verliezen, dat het voor de voorhoedespelers van veel belang is den bal meteen over den voet te hebben, hetgeen men nooit verkrijgt door de ballen hoog over te geven.

Een fout, die zeer veel voorkomt, is het te vèr doorvoeren van het combineeren.

Vlak voor het doel moet men geen *long-pas* gebruiken. Van de geringste schietkansen moet men steeds trachten te profiteeren. Krijgt men dan den bal binnen het strafschopgebied vrij, schiet dan zonder aarzelen.

Het gebeurt dikwijls, dat het niet mogelijk is den bal langs den grond over te geven, in dat geval kan men even met voldoende kracht over ongeveer de geheele breedte van het veld spelen.

Een handige manoeuvre is het in den aanval van plaats veranderen, van b.v. linksbinnen en linksbuitenspelers. Wanneer de linksbinnen den bal aan zijn vleugelspeler afgeeft, loopt deze laatste naar binnen, terwijl de linksbinnen zich op de wing begeeft en daarna den bal naar het midden plaatst.

Met een dergelijken zig-zag aanval brengt men een achterhoede nogal eens van streek.

De twee linkerspelers van *Sparta* en *Jong Holland* verstaan elkaar in een als bovenbedoelde aanval uitstekend en brengen deze heel dikwijls in toepassing.

Alvorens te eindigen wil ik de voorhoeden er op attent maken hun aandacht te schenken aan het buitenspelstaan.

Voor de bestuurders van vereenigingen verdient het daarom aanbeveling hun leden eens inzage te geven van het *Spelregelboekje*.

Wanneer dan de spelers voldoende op de hoogte zijn van den buitenspelregel, zal voor onze scheidsrechters het leiden van wedstrijden heel wat aangenamer worden.

Hernández.

Lawn-Tennis

Verleden week hebben wij een wedstrijd bijgewoond tusschen de Heer MACHADA, kampioen van Caracas en de Heer DICK CAPRILES, die het spel won met (6 - 3 en 6 - 4).

Hernández.

Officieele berichten.

van de vorige week.

Aan den kommies 1ste klasse der belastingen alhier C. E. Jonckheer is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

De heer J. R. Arends, arts, is benoemd tot gouvernements-geneeskundige in de kolonie Curaçao en voorloopig geplaatst op Saba. De gouvernements-geneeskundige J. Benesch is overgeplaatst van Saba naar Curaçao in het 4de en 5de district.

De hoofdagent van politie L. Bouman, van verlof teruggekeerd, is in activiteit hersteld.

De heeren L. J. M. Henriquez en Adriaan Lacle Cz. zijn benoemd tot buitengewoon lid van de schoolcommissie op Aruba en de heeren Gilberto E. R. Herrera en Abraham Neuman tot buitengewoon lid van de schoolcommissie op Bonaire.

De heer C. H. R. Jacobs is benoemd tot tijdelijk observator bij den weerkundigen dienst alhier.

Met ingang van 1 Januari 1923 zullen de verschillende landskantoren op het eiland Curaçao, met uitzondering van die waaromtrent bij algemeene verordeningen of bij afzonderlijke besluiten anders is bepaald, op alle werkdagen geopend zijn van des voormiddags acht tot des middags twaalf uur, en van des namiddags één tot des namiddags vier uur.

van deze week.

De officier van gezondheid 2de klasse Th. J. G. Derks is tijdelijk belast met de armenpraktijk in het stadsdistrict bewesten de haven en in het 3de district alhier.

Aan den kommies 1ste klasse der belastingen E. V. Garcia is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den agent van politie 2de klasse. Z. M. Martina is tot herstel van gezondheid acht dagen verlof verleend

Aan den heer I. H. Capriles is, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten, op zijn verzoek eervol ontslag verleend als adjudant van den Gouverneur.

Aan den agent van politie 2de klasse R. C. Plantijn is eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

De beambte C. L. Helmeyer is overgeplaatst van het Departement van Openbare Werken naar de Administratie van Financiën.

Aan den Inspecteur van het onderwijs is eervol ontslag verleend als lid-Secretaris van de schoolcommissie op Curaçao onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezen diensten en de heer J. A. P. Thielen is benoemd tot lid der schoolcommissie.

De tijd. 2de commies M. Bartels Daal is eervol ontheven van de verdere waarneming der betrekking van Districtmeester van het 2de en 3de district alhier.

Aan den Agent van politie 2de klasse C. W. de Grijze is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Correspondentie van St. Martin.

(*Slot.*)

Complaint IV. *Another reason for discontent is the bad communication there is with Curaçao. From the early part of July to the end of September the Windward Islands have had no direct communication with that island. The blame therefor is not to be sought in the Government of Curaçao, but in that of St. Martin.*

We are utterly at a loss to understand how this can be laid at our door, for every man, woman and child in these three islands knows that since the *Estelle* was declared unseaworthy no suitable schooner could be found to renew the service until the *Champion* appeared on the scene.

Complaint V. *The „Cyril" now became our preserving angel and brought us for two months our necessary supplies. But the population could not be spoiled by too much indulgence; therefore the „Cyril" was sent to Porto Rico to fetch lumber, and so the communication with Curaçao was delayed. The „Virginia" is about to take a trip to the chief island Curaçao. What is to be done with the American mails at St. Thomas? Perhaps instead of ten days, thirty will elapse before we receive them.*

We always understood that the *Cyril* performed those two voyages on her own hook, and not for account of the Government, hence when she returned from her second voyage, which was not a very renumerative one, her owners were liable to send her where they liked. To say the least of it, it 's rather uncharitable for anyone to throw the blame upon St. Martin. As we have already explained, measures were taken to supply the *Virginia* during her Curaçao trip, but the thermometer of bids went up, some registering $ 400 per month, for it must not be forgotten, it was the Government in question. The captain of the Dutch sloop *Sea-bird*, then in St. Thomas, was telegraphed to bring the mails, and she was subsequently engaged at $ 180.— for three round trips of ten days each.

Complaint VI. *Next year the Gezaghebber of the Windward Islands will be leaving and in the appointment to follow, it may be asked at Curaçao which is better: One Gezaghebber for the three Islands or for each island one. The latter should undoubtedly be preferred, for then no Gezaghebber would be able to act as he likes, but would have to move in conjunction with the Chiefs of the other two islands. The question of economy ought not to be the chief consideration. The Gezaghebber has to visit a few days in every month one of the other two islands, and is in receipt of ten guilders independent of his salary for every day he is away from St. Martin. Besides this, His Honour keeps a horse in each island for which he gets a triple allowance. Even if the three Gezaghebbers-system is dearer, let us put up with it so as to dissipate the great discontent under which our entire population is labouring. The peace and happiness of a people should be the chief object of every community and for which all those upon whom the burden of authority falls should strive.*

Some time ago we gave our views in columns concerning the inadvisability of introducing the three Gezaghebbers-system in these islands, and therefore consider it quite unnecessary to harp any longer on the same string. Only it would not at all surprise us to hear such a proposal come from Curaçao which would be in direct opposition to the views of the great majority of our people, for they now respire freely, and do not wish to fall again under the regime of a *clique-government.* We are not so much concerned as to know whom the man we have to govern us descended from; we want to know who he actually is, if he can stand his grounds and will not suffer himself to be influenced by favour and affection. A dinner this way, a supper the other way and a picnic the next, must not turn him from his just intentions towards those over whom he rules. And today the ignorant labourer in the field is telling us that the present incumbent is a SQUARE man. And that 's the highest recommendation we can have. When Governor Helfrich first visited these islands and understood Gezaghebber Tijmstra was to resign, he at once selected Capt van der Zee, who was at Surinam, as the man to curb in what he considered the reckless expenditure of public funds here. We therefore understood what the policy of Gezaghebber Tijmstra's successor would be, especially when the watchword from head-quarters was Economy.

There seems to be su much juvenility about the remark concerning the Gezaghebber's ten-guilder a day emoluments and his forage-money, that we will take it for all that it is worth. In stipulating f 10.— per diem as the amount intended to cover the daily expenses of the Gezaghebber when he is off the island, and furnishing him with horse-fare, wo do not think the Government is doing more than what other Governments do, and that is, „rendering unto Caesar the things that are Caesar's." Gracious Heavens! the man is working for it.

In conclusion we think our anonymous writer has been a little too premature in his complaints. Had he been more *au fait* with the march of events this way, we feel certain he would have emulated the modest daisy and remained in retirement rather than have basked in the garish sunshine of reprehensive gush. He took altogether *too much hay* upon his fork when he vouchsafed to voice his grievances in the name of the *whole* population of these three islands.

The game would have been worth the candle, had he taken a jump around this diggings and listened for himself.

His complaints would have been a little more *matter-of-fact.*

POLITIEKE FILM.

VIII.

Eind Juni werd de geheele wereld opgeschrikt door den moord op den Duitschen Minister Walter Rathenau. Deze zeldzaam begaafde man, letterkundige, philosoof, handelsman, en politicus was degene, in wien èn Duitschland (behalve de nationalistische elementen) èn de Entente een groot vertrouwen had. Tezamen met den Rijkskanselier Joseph Wirth, stond hij bekend als den uitvoerder der „Erfüllingspolitik" en het was door zijn diplomatiek optreden, dat met Loncheur het accoord van Wiesbaden gesloten werd, waardoor de schadeloosstellingsquaestie van het terrein der contanten werd overgebracht — naar dat der levende werkkrachten; Duitschland mocht materiaal en menschen leveren voor den opbouw der verwoeste Fransche provinciën:

Auch Rathenau, der Walter,
Erreicht kein hohes Alter,

had de Duitsche jeugd, op school vergiftigd door onverantwoordelijke „opvoeders", luidop gezongen. En de verheerlijkers der Hohenzollern-monarchie, die bloed en staal en rechtsverkrachting bezongen, wisten na Erzberger, Kust Eisner, Liebknecht en Rosa Luxemburg, den grooten Duitscher en oprechten vaderlander „ab te knallen."

De politieke gevolgen bleven niet uit. Reeds dadelijk was een verscherping der inwendige moeilijkheden in Duitschland zelf te bespeuren. De roode pers had een nieuwen „Putsch" aangekondigd en beriep zich op den moord als op het sein tot den bedoelden Staatsgreep. De regeeringsmeerderheid nam in de uiterste heftige verontwaardiging het vaste besluit thans met de nationalistische drijvers en vooral met de Deutsch-völkische groepen, eens en voorgoed af te rekenen. De wetten tot bescherming der Republiek werden in allerijl ontworpen en — in Pruisen — met groote overmacht van stemmen aangenomen. Uitzonderingsmaatregelen tegen de rechterzijde werden getroffen; het schelden op en verdachtmaken van regeeringspersonen (zooals Helfferich nog daags vóór den moord publiek in den Rijksdag had gedaan) en van Staatsinstellingen werd strafbaar gesteld; ook op de pers moest een scherpe controle gericht worden om de openbare meening in deze niet te misleiden. Een nieuw gerechtshof riep de Regeering in het leven om overtredingen dezer verordening en van de overige getroffen maatregelen te berechten.

Waarlijk een zware, niet te onderschatten taak. Het was immers van algemeene bekendheid, dat de justitie in Duitschland aan corruptie leed, dat er „something rotten" was in de rijen van gebefte rechtsprekers, die oogluikend beleediging en vervolging tot aan doodslag toe wisten te verontschuldigen, wanneer de strafbare feiten maar gepleegd waren door de aanhangers van het oude koningschap; de propaganda voor het systeem was beslissend voor de uitspraak van geïncrimineerde feiten.

Verwonderden zal dit aan niemand, die zich een denkbeeld weet te vormen van de macht der met Hegeliaansche begrippen doordrenkte universiteitsprofessoren, tot aan de 20e eeuw monopoliseerend aan de hoogeschoolen en wier ideeën het Koningschap omvatten als de vergoding van het gezag. De wonderbare groei van het Duitsche Rijk van binnen en de kolossale uitbouw naar buiten, tot een wereldmacht volgroeid, werd als een natuurlijk uitvloeisel geproclameerd van den noodzakelijken factor, het bestaan van het éene keizerrijk, in welk verband alle staten moesten zijn ingevlochten.

Daar in den Rijksdag bleek, dat het officierscorps der Rijksweer evenals de meerderheid der ambtenaren aan den kant stond der nationalisten, was de vrees gewettigd, dat de werkelijke macht der parlementaire meerderheid niet zoo bijster groot zou zijn en de maatregelen betrekkelijk weinig konden uithalen. Bovendien kwam er verzet van den kant, vanwaar men dien niet verwachten had. Beieren en Würtemberg, de beide Zuid-Duitsche Bondstaten, sympatiseerden geenszins met de getroffen maatregelen. Wirth kondigde wetten af, die de misdadigers zocht alleen bij de nationalistische rechterzijde — een reactie op het éénzijdig drijven der justitie.

De Rijkskanselier beriep er zich op, dat tijdens de revolutiedagen niemand door de arbeiders was leed gedaan. Beieren echter wist van een andere ondervinding te spreken en voelde daarom niet veel voor het — zijns inziens — te vèr gedreven ingrijpen van het Rijk in de eigen Bondsstatelijke grondwet. Immers steeds hadden de Beieren in het Rijksverband een bijzondere plaats ingenomen en voor zich bijzondere rechten weten te verkrijgen. Een eigen postwezen, eigen politie, een eigen leger; slechts in tijd van oorlog zou het oppercommando van den Koning der Beieren verlegd worden in de handen van den „Obersten Kriegsherr". Toen dan het oude Duitschland ineen viel en de republiek de monarchie had verdreven, wist Beieren nog zijn monarchistisch karakter te handhaven, al was de koning van den troon verdreven. Het eigendommelijke bleef als een cachet op de regeering van den grooten Zuid-Duitschen Staat rusten en al wat naar republikijnsch riekte, vond geen gunstigen bodem in de sympathie van hen, die meer dan andere Duitschers oprecht koningsgezind waren. Geen wonder dan ook, dat, toen de wet op de bescherming der Republiek aan het Rijk de macht overliet om eigen politie te zenden naar de Bondstaten om aldaar naspeuringen te doen naar verdachte personen en vereenigingen, van wie men aanslagen tegen de veiligheid van het Rijk vreesde, Beieren vooral protesteerde.

In hooge mate is het waarschijnlijk dat de maatregelen genomen in het belang der Republiek, hun arrière-pensée vonden in de meening, dat de regeering te München — het broeinest van moordplannen en het asyl en eerste vluchtplaats der moordenaars — te weinig doortastend was in het opzoeken der misdadigers en niet drastisch genoeg optrad tegen de landverraders. Gegeven de monarchistische neigingen der goedmoedige Beieren, kan men zich indenken, dat aldaar het overgroote deel der bevolking niets wil hebben uit te staan met alles wat zweemt naar Bolsjewisme of rood-gekleurd Republikeinsch en op deze wijze het ingrijpen der Rijksregeering, waarachter steeds de Pruisische arm is verscholen, werd beschouwd als een aanval op hun zelfstandige positie in de federatie der Bondstaten.

Juist om hun eigen politie niet te desavoueeren en den schijn van partijdigheid en heulen met de politieke moordenaars verre van zich te werpen, wenschte de regeering te München eigenmachtig op te treden en op onderzoek uit te gaan, protesteerden tegen het Rijksbesluit om de rijkspolitie te belasten met het naspeuren en een volkomen vrij optreden binnen de Beiersche grenzen.

Principiis obsta! dacht het Ministerie; wanneer wij thans capituleeren voor een besluit van den Rijksdag is de eerste schrede gezet op den weg, die leidt naar de finale afhankelijkheid. Van daar dat Minister Lerchenfeldt naar Berlijn toog om, zelfs ten koste van een breuk, de gulden vrijheid van handelen te verdedigen. Doch aan de Spree hadden ze de argumenten ook pasklaar. Wanneer de Beieren door tegenstreven en het weigeren van medewerking practisch de wet op de bescherming der Republiek saboteeren, staat de Rijkspolitie machteloos, wordt het hoognoodzakelijk bestraffen van misdadigers, voor wie de moord op politieke tegenstanders met een handbeweging wordt beslist, absoluut een onding en zal Beieren het vrijgevochten land worden, waar staatsgevaarlijke individuen samenscholen om hun noodlottige plannen te beramen en na de volvoering hun dolce far niente genieten.

Gaat Beieren voor, dan is er niets wat belet dat de andere Bondstaten volgen en ligt de Rijkseenheid gebroken. Het werk van Bismarck, met bloed en ijzer saamgesmeed, dat aan Duitschland grootheid en aanzien in de wereld heeft gegeven, is aan vernietigd voor goed, omdat bij verscherpter tegenstellingen en bij gebrek aan zulk een genialen grondlegger, de weg tot vereeniging niet meer kan worden geëffend.

Lerchenfeldt toog naar Berlijn en confereerde; later bezocht Ebert München, waar hij met spot door de menigte werd ontvangen, doch een compromis werd bereikt en hoewel door veel concessies gekocht, is de wet tot bescherming der Republiek ook in Beieren van kracht geworden.

Wij hebben over deze aangelegenheid wat uitvoeriger uitgeweid, omdat zij een sterk licht werpt op de verhouding tusschen Rijk en Beieren, een verhouding die slechts een onbelangrijke gebeurtenis behoeft om strak gespannen te staan.

In den grond der zaak, die zich tot nog toe in chronische conflicten heeft afgespiegeld, zijn de tegenstellingen tusschen Pruisen en Beieren vele en diepgelegen en men kan zich van de gedachte niet loswerken, dat te eeniger tijd de definitieve breuk een feit zal worden, indien niet te Berlijn steeds mannen van de verstandige gematigde politiek en der verzoeningsidee de teugels in handen houden.

Godsdienst en volkskarakter, de groote factoren, die den mensch in de samenleving zoo sterk beïnvloeden, liggen bij de bewoners van Noord- en Zuid-Duitschland zoover uiteen, dat er als het ware een natuurlijk antagonisme tusschen beide is geschapen. Om deze reden is de mogelijkheid geenszins buitengesloten, dat bij gemis aan een irenische Rijksregeering en toespitsing der conflicten Beieren zich afscheidt van het Noorden, uit het Rijksverband treedt en zich associeert met de Oostenrijksche Duitschers, volksstammen, waarmede het overeenkomt in karakter, religie en levenswijze. Zal dit de kern worden van het toekomstige Midden-Europa?